

Частина I

РОЗДІЛ 1

— Ти, звісно ж, розумієш, що її слід убити?

Це запитання порушило нічну тишу і, здавалося, зависло у повітрі, перш ніж зникнути у напрямку Мертвого моря.

Еркюль Пуаро на мить завмер, тримаючи руку на віконній засувці. Нахмурився і рішуче зачинив вікно, відгороджуючись від небезпеки. Його змалку привчали, що все зовнішнє повітря має там і залишатися, а нічне повітря особливо небезпечно для здоров'я.

Він охайно засунув штори і ліг на ліжко, задоволено всміхаючись.

«Ти, звісно ж, розумієш, що її слід убити?»

Цікаві слова підслухав детектив Еркюль Пуаро у свою першу ніч у Єрусалимі.

— Безперечно, на кожному кроці мені щось нагадує про злочини! — пробурмотів собі під ніс.

Еркюль Пуаро продовжував усміхатися, пригадуючи історію про романіста Ентоні Троллопа. Той перетинав Атлантичний океан і почув, як два пасажири обговорюють останню частину його роману.

— Дуже добре, — заявив літній чоловік. — Але йому слід вбити цю надокучливу стару.

Широко усміхаючись, романіст звернувся до них:

— Панове, я перед вами у боргу! Зараз же піду і вб'ю її!

Еркюль Пуаро намагався зрозуміти, звідки могла виникнути ця фраза. Можливо, вона прозвучала під час роботи над п'єсою або книжкою.

Не перестаючи усміхатися, він подумав: «Ці слова можна запам'ятати і якось надати їм зловіснішого значення».

Він згадав, що в тому голосі відчувалася дивна нервова напруга — тремтіння, що свідчило про неспокій. Чоловічий голос, або хлоп'ячий... Вимикаючи світло біля ліжка, Еркюль Пуаро подумав: «Мабуть, я б його впізнав».

Спершись ліктями на підвіконня і схиливши одне до одного голови, Реймонд і Керол Бойнтони вдивлялися в синю глибину ночі. Реймонд схвильовано повторив свої слова:

— Ти, звісно ж, розумієш, що її слід убити?

Керол Бойнтон сахнулася. Глибоким і хриплим голосом проказала:

— Це жахливо...

— Не жахливіше, ніж те, що є!

— Мабуть, і справді...

— Так тривати не може. Не може! Потрібно щось робити... У нас немає іншого виходу... — різко промовив Реймонд.

Керол відповіла, розуміючи, що її голос звучить непереконливо:

— Якби ж ми могли кудись втекти!

— Не можемо, — сказав Реймонд глухо, безнадійно. — Керол, ти це знаєш.

Дівчина затремтіла.

— Я знаю, Рею, знаю.

Раптом він гірко засміявся.

— Про нас казатимуть, що ми божевільні — не змогли просто піти.

— Може, ми й справді божевільні! — повільно сказала Керол.

— Смію сказати, що так і є. Принаймні скоро будемо... Мабуть, хтось сказав би, що ми вже збожеволіли — холоднокровно плануємо вбивство власної матері!

— Вона нам не мати! — відрізала Керол.

— Твоя правда.

Після паузи Реймонд сказав тихо і сухо:

— Керол, ти ж зі мною згодна?

Керол неквапливо відповіла:

— Я думаю, що вона має вмерти, так...

Потім затараторила:

— Вона несповна розуму... Я в цьому не сумніваюся... Вона не змогла б нас так мучити, якби була при здоровому глузді. Скільки років ми казали: «Так тривати не може!» — але нічого не змінювалося! Ми казали: «Колись вона помре», але вона не померла! Не думаю, що вона колись помре, якщо тільки...

Реймонд спокійно закінчив фразу:

— Якщо тільки ми не вб'ємо її...

— Так.

Керол вчепилася руками за підвіконня перед собою.

Її брат продовжив спокійним, врівноваженим тоном, і лише легке тремтіння виказувало його хвилювання:

— Ти розумієш, чому це мусить бути хтось із нас, чи не так? Ленноксу потрібно думати про Надін. І ми не можемо втягувати в це Джинні.

Керол здригнулася.

— Бідолашна Джинні... Мені так страшно...

— Я знаю. Справи кепські, чи не так? Тому слід діяти швидко, поки вона не з'їхала з глузду.

Керол рвучко встала, відкинувши пасмо каштанового волосся з лоба.

— Рею, — звернулася до брата, — тобі не здається, що це дуже неправильно?

Він відповів тим самим відстороненим беземоційним тоном:

— Ні. Для мене вона як скажена собака, яка завдає шкоди світові, і тому її слід зупинити. Лише так можна це зробити.

— Хай там як, нас відправлять на електричний стілець... Ми не зможемо пояснити, яка вона... Це звучатиме неправдоподібно... Знаєш, певною мірою все в наших головах! — пробурмотіла Керол.

— Ніхто ніколи про це не дізнається. У мене є план. Я все продумав. Ми будемо в безпеці, — сказав Реймонд.

Керол різко повернулася до нього.

— Рею, ти сам не свій. З тобою щось сталося... Звідки в тебе такі думки?

— Чому ти вирішила, що зі мною щось сталося? Відвернувся від неї, вдивляючись у ніч.

— Так і є... Рею, це через ту дівчину в поїзді?

— Ні, звісно ж ні. До чого тут вона? Ох, Керол, не верзи дурниць. Повернімося до... до...

— До твого плану? Ти впевнений, що він хороший?

— Думаю, так... Звичайно, треба дочекатися слушної нагоди. А потім, якщо все пройде добре, ми будемо вільні — усі ми.

— Вільні?

Керол зітхнула. Подивилася на зірки. Відтак зайшла плачем, тремтячи від маківки до п'ят.

— Керол, у чому річ?

Вона говорила крізь сльози:

— Так гарно: ніч, сине небо, зірки. Якби ж ми могли бути частиною цього... Якби ж ми могли бути такими, як всі, а не такими, як ми є — дивними, спотвореними, неправильними.

— Але ми станемо нормальними, коли вона помре!

— Ти впевнений? А не запізно? Хіба ми не будемо завжди дивними та інакшими?

— Ні, ні, ні.

— Але я думаю...

— Керол, якщо ти не хочеш...

Вона відштовхнула братову руку, коли він до неї торкнувся.

— Ні, я з тобою — навіть не сумнівайся! Заради інших, особливо Джинні. Потрібно її врятувати!

Реймонд вичекав мить.

— Отже, продовжимо?

— Так!

— Добре. Я розповім тобі свій план.

Він нахилився до неї.

РОЗДІЛ 2

Міс Сара Кінг, бакалавр медицини, стояла біля столу в кімнаті відпочинку єрусалимського готелю «Соломон», переглядаючи газети та журнали. Вона насупила брови і мала задумливий вигляд.

Високий француз середнього віку, який зайшов із зали, подивився на неї та наблизився з протилежного боку столу. Їхні погляди зустрілися, і Сара усміхнулася йому. Вона згадала, що цей чоловік допоміг їй після приїзду з Каїра і підніс одну з валіз, коли всі носії були зайняті.

— Чи подобається вам Єрусалим? — запитав доктор Жерар після обміну привітаннями.

— У дечому він жахливий, — відповіла Сара.

Зробивши паузу, додала:

— Релігія дуже дивна!

Схоже, ця відповідь розсмішила француза.

— Я знаю, що ви маєте на увазі. — Його англійська була майже ідеальна. — Усі можливі секти сваряться і ворогують!

— А ще ті жахливі будівлі, які вони позводили! — сказала Сара.

— Саме так.

Сара зітхнула.

— Сьогодні мене не впустили до одного храму, бо я була в сукні без рукавів, — поскаржилася вона. — Вочевидь, Всевишньому не подобаються мої руки, попри те що він їх створив.

Доктор Жерар засміявся. Потім сказав:

— Я збирався замовити кави. Приєднаєтеся до мене, міс...?

— Кінг. Мене звати Сара Кінг.

— А мене — з вашого дозволу...

Він простягнув їй візитівку. Коли Сара побачила напис, її очі розширилися від подиву.

— Доктор Теодор Жерар! Ох! Рада знайомству з вами. Звісно ж, я читала всі ваші праці. Ваш погляд на шизофренію страшенно цікавий.

— «Звісно ж»? — Жерар питально підняв брови.

— Я готуюся стати лікарем. Щойно здобула ступінь бакалавра, — знічено пояснила Сара.

— Он як! Розумію.

Доктор Жерар замовив каву, і вони сіли в кутку кімнати. Француза не так цікавили медичні досягнення Сари, як її хвилясте чорне волосся й червоні губи красивої форми. Його тішило, з яким захватом вона ставилася до його персони.

— Ви тут надовго? — поцікавився він мимохідь.

— На декілька днів. І все. Потім я хочу поїхати до Петри.

— Я теж думав поїхати туди, якщо це не займе багато часу. Бачте, мушу бути в Парижі чотирнадцятого числа.

— Здається, потрібен тиждень. Два дні на дорогу, два дні там і два дні на зворотний шлях.

— Вранці сходжу в туристичну агенцію і спробую все організувати.

До кімнати зайшов гурт людей і розташувався за столиком. Сара спостерігала за ними з певним інтересом. Стишила голос:

— Ці люди, які щойно зайшли... Ви бачили їх у поїзді? Вони виїхали з Каїра разом із нами.

Доктор Жерар вставив монокль і подивився в інший кінець кімнати.

— Американці?

Сара кивнула.

— Так. Американська сім'я. Але якась незвична, як на мене.

— Незвична? Чому?

— Погляньте на них. Особливо на літню жінку.

Доктор Жерар подивився. Його пильний погляд швидко перебігав з одного обличчя на інше.

Першим він помітив довгов'язого чоловіка, на вигляд якому було років тридцять. Його обличчя здавалося приємним, але невиразним, а в поведінці

простежувалася дивна апатія. Ще серед них було двоє привабливих молодих людей — хлопець мав майже грецький профіль. «З ним теж щось не так, — подумав доктор Жерар. — Так, явні ознаки нервової напруги». Судячи зі схожості, дівчина була його сестрою, і вона теж мала схвильований вигляд. Серед них була ще одна дівчина, молодша — її руде волосся нагадувало німб, а руки смикали носову хустку, що лежала в неї на колінах. І ще одна жінка — молода, спокійна, темно-волоса, з кремово-блідим обличчям, як у Мадонни Луїні. У її поведінці не було нічого нервового. А в центрі групи — «Боже правий! Яка жахлива жінка!» — подумав доктор Жерар з французькою безпосередністю. Стара огрядна пані сиділа серед них нерухомо, як деформована статуя Будди — бридкий павук у павутині.

— *La tatan*¹ не красуня, чи не так? — звернувся до Сари і знизав плечима.

— У ній є щось зловісне, вам не здається? — запитала Сара.

Доктор Жерар подивився на жінку ще раз. Цього разу професійним поглядом, а не естетичним.

— Набряки — сердечниця, — промовив він загальну медичну фразу.

---

¹ Мати (фр.). — Тут і далі прим. перекл.

— Так-так! — Сара проігнорувала медичний висновок. — Але чи не здається вам, що вони поводяться з нею якось дивно?

— Ви знаєте, хто вони?

— Їхнє прізвище Бойнтон. Мати, одружений син, його дружина, молодший син і дві молодші доньки.

— *La famille Bouynton*¹ подорожує світом, — пробурмотів собі під ніс доктор Жерар.

— Але робить це якось дивно. Вони ніколи ні з ким не розмовляють. І всі роблять тільки те, що їм скаже стара жінка!

— Вона належить до матріархального типу, — вдумливо промовив Жерар.

— Гадаю, вона справжній тиран, — зауважила Сара.

Доктор Жерар знизав плечима і сказав, що американські жінки керують світом — це всім відомо.

— Так, але справа не тільки в цьому, — наполягала Сара. — Вона, о, вона їх так залякала, так тримає їх під п'ятою, що це неподобство!

— Надмір влади шкодить жінкам, — несподівано серйозно погодився Жерар, похитавши головою. — Жінці важко не зловживати владою.

Він покосився на Сару. Вона спостерігала за сім'єю Бойнтонів — точніше, за одним із них. Доктор

---

¹ Сімейство Бойнтонів (*фр.*).

Жерар, усе зрозумівши, розплився у галльській усмішці. Ах! От у чому заковика.

Він обережно промовив:

— Ви розмовляли з ними, чи не так?

— Так, з одним із них.

— З юнаком — з молодшим сином?

— Так. У поїзді, на шляху з Кантари. Він стояв у коридорі. Я заговорила до нього.

Сара не була сором'язливою у своєму ставленні до життя. Вона цікавилася людською природою і мала дружню, хоч і нетерплячу вдачу.

— Що підштовхнуло вас із ним заговорити? — запитав Жерар.

Сара знизала плечима.

— А чому ні? Я часто розмовляю з подорожніми. Мене цікавлять люди: що вони роблять, думають, відчувають.

— Тобто ви розглядаєте їх під мікроскопом.

— Мабуть, можна так сказати, — визнала дівчина.

— І яке у вас склалося враження цього разу?

— Ну, — сказала вона, вагаючись, — це було досить дивно... Чого варте те, що він розчервонівся.

— Що в цьому дивного? — сухо запитав Жерар.

Сара засміялася.

— Хочете сказати, що він прийняв мене за безсоромну дівулю, яка чіпляється до нього? О, ні. Не думаю,

що в нього склалося таке враження. Чоловіки завжди відчувають різницю, чи не так?

Вона кинула на нього прямий питальний погляд. Доктор Жерар кивнув.

— Мені здалося, — повільно сказала Сара, морщачи чоло, — що він був — як би це сказати? — водночас і радим, і нажаханим. Безмежно радим, але до абсурду настороженим. Хіба це не дивно? Я завжди вважала американців напрочуд врівноваженими. Скажімо, двадцятирічний американець набагато обізнаніший і вправніший, ніж його англійський одноліток. А цьому юнаку точно за двадцять.

— Думаю, йому двадцять три — двадцять чотири роки.

— Справді?

— Авжеж.

— Так, мабуть, ви маєте рацію... Але чомусь він здається дуже молодим.

— Відставання у психологічному розвитку. Зберігається «фактор дитини».

— То ви зі мною згодні? З ним щось не так?

Доктор Жерар знизав плечима і злегка усміхнувся з її щирості.

— Молода леді, хто з нас нормальний? Але в нього справді, мабуть, якийсь невроз.

— Безперечно, пов'язаний із цією жахливою старою жінкою.

— Схоже, вона вам дуже не подобається. — Жерар подивився на Сару з інтересом.

— Так і є. У неї лихе око!

— Як і в багатьох матерів, коли їхніх синів приваблюють чарівні дівчата! — промовив Жерар.

Сара нетерпляче знизала плечима. «Усі французи однакові, — подумала вона, — одержимі сексом!» Хоча як відповідальний психолог вона мусила визнати, що в основі багатьох явищ лежить секс. Сара повернулася думками до психології.

Її роздуми несподівано перервалися. Реймонд Бойнтон пройшов через кімнату до центрального столу і вибрав журнал. Коли він повертався, Сара подивилася на нього й запитала:

— Ви сьогодні оглядали визначні місця?

Вона не вклала в ці слова якийсь сенс — її насправді цікавило, як він їх сприйме.

Реймонд зупинився, вкрився рум'янцем, напружився і злякано подивився в той бік, де сиділа його мати.

Пробурмотів:

— О, так, звісно. Я...

І потім рушив до своєї сім'ї з журналом у руці так несподівано, наче його вкололи шпорою.

Гротескна, схожа на Будду постать простягнула товсту руку, але Жерар помітив, що її очі були спрямовані на юнака. Вона щось пробурчала, але слів подяки доктор Жерар не почув. Положення її голо-

ви трохи змінилося. Доктор помітив, що вона пильно дивиться на Сару. Її обличчя було непроникним. Неможливо було сказати, про що думала ця жінка.

Сара поглянула на годинник і вигукнула, встаючи з-за столу:

— Набагато пізніше, ніж я думала. Дуже дякую вам, докторе Жераре, за каву. Мені потрібно написати декілька листів.

Він підвівся і потиснув їй руку.

— Сподіваюся, ми ще зустрінемося, — сказав він.

— О, так! Можливо, ви поїдете до Петри?

— Намагатимуся туди потрапити.

Сара усміхнулася йому і повернулася до виходу. Їй потрібно було проминути сім'ю Бойнтонів.

Доктор Жерар помітив, як місіс Бойнтон перевела погляд на сина. Побачив, як їхні погляди зустрілися. Коли Сара пройшла повз них, Реймонд Бойнтон злегка повернув голову — не в її бік, а від неї... Він зробив це повільно і неохоче — так, наче стара місіс Бойнтон потягнула за невидиму мотузку.

Сара Кінг помітила цей рух, вона була достатньо молодою і чутливою, щоб роздратуватися. Вони так приязно розмовляли в коридорі спального вагона. Обмінялися враженнями від Єгипту, сміялися з чудернацької мови погоничів віслюків і торговців. Сара розповіла йому, як погонич верблюдів бадьоро і зухвало запитав у неї: «Ви англійська леді чи

американська?», на що вона відповіла: «Китайська». Описала, з яким задоволенням вона спостерігала за реакцією погонича. Юнак нагадував їй добродушного школяра — мабуть, у його добродушності було щось зворушливе. А тепер він ні з того ні з сього став сором'язливим, нечемним — справжнім грубіяном.

— Більше не завдаватиму собі клопоту з ним, — обурено сказала Сара.

Дівчина була високої думки про себе, хоч і без зайвої зарозумілості. Вона знала, що подобається чоловікам, і тому не збиралася терпіти зневагу!

Можливо, вона була надто привітною до цього хлопця, оскільки він чомусь викликав у неї співчуття. Але тепер стало зрозуміло, що він просто безтактний, впертий, негречний молодий американець!

Замість того, щоб писати листи, про які вона казала, Сара Кінг сіла за туалетний столик, зачесала чорне волосся назад, подивилася в дзеркало на свої стривожені карі очі й задумалася про своє становище в житті.

Вона щойно пережила важку емоційну кризу. Місяць тому розірвала заручини з молодим лікарем, старшим за неї на чотири роки. Між ними була сильна симпатія, але вони мали надто схожі характери. Часто виникали непорозуміння і суперечки. Сара була занадто рішучою, щоб підкорятися

чужій волі. Як і багато сміливих жінок, Сара вважала, що поважає силу. Вона завжди казала собі, що хоче підпорядковуватися. Коли ж зустріла чоловіка, здатного підпорядкувати собі, то зрозуміла, що їй це зовсім не подобається! Розрив заручин обпік її серце, але вона була достатньо прозорливою, аби усвідомити, що взаємної симпатії недостатньо для сімейного життя. Вона вирішила потішити себе цікавою закордонною поїздкою, щоб відволіктися перед початком повноцінної роботи.

Сара повернулася думками з минулого в теперішнє.

— Цікаво, — сказала вона собі, — чи доктор Жерар дозволить мені поговорити з ним про його роботу. Він зробив стільки дивовижних речей. Якби ж він сприймав мене серйозно! Можливо, якщо він поїде до Петри...

Відтак вона знову пригадала дивного нечемного молодого американця. Сара не сумнівалася, що таку незвичну поведінку спричинила присутність його сім'ї, але все одно відчувала до нього певну зневагу. Бути під п'ятою у своєї сім'ї — це доволі смішно, особливо для чоловіка!

Проте...

Її охопило дивне відчуття. Тут було явно щось не так. Раптом вона промовила вголос:

— Цей хлопець хоче, щоб його врятували! Я про це подбаю!